

PASĖLIŲ BŪKLĖ IR ARTIMIAUSI DARBAI

2020 06 05

Meteorologinės sąlygos

Šių metų birželio mėnesio pradžioje vyrauja šilti, smarkiai vėjuoti orai. Kritulių sulaukė tik maža dalis šalies rajonų. Didėjant oro temperatūrai, sparčiai didėja ir dirvos temperatūra. Pietinėje ir vidurio šalies dalyje vidutinė dirvos temperatūra 20 cm gylyje yra didesnė nei + 14°C, o 50 cm gylyje - +12°C...+13°C šilumos. Kiek kitokia situacija šiaurinėje šalies dalyje, kur dirvos temperatūra 20-50 cm gylyje siekia +12°C šilumos. Per savaitę iškritusių kritulių kiekis svyruoja nuo 0 iki 10 mm skirtinguose šalies rajonuose. Didžiojoje dalyje regionų, dirvos drėgmė išlieka 20,3-34,1 proc. ribose. Mažiausia dirvos drėgmė yra Varėnos (11,5 proc.) ir Panevėžio (14,6 proc.) rajonuose. Pasėliuose vis dar išlieka palankios sąlygos ligų ir kenkėjų plitimui, todėl privalome stebėti pasėlius ir priimti sprendimus, atsižvelgiant į konkrečius laukus.

Pasėlių būklė

Didžiojoje dalyje žieminių kviečių pasėlių fiksuojamas lapamakštės sustorėjimo (BBCH 41), o kai kur ir lapamakštės prasivėrimo tarpsnis BBCH 47. Pietinėje Lietuvos dalyje, ankstyvos sėjos žieminių kviečių veislėse, tokiose kaip 'Aspekt', 'Artist', jau įpusėjęs plaukėjimo tarpsnis BBCH 55, o kai kur varpa jau pradeda žydėti (BBCH 61). „AgroITC“ duomenimis, daugelyje regionų šiuo metu dirvos drėgmė yra optimali augalų vystymuisi, tačiau laiku neiškritę krituliai gali išdžiovinti dirvą, augalams pradės trūkti drėgmės. Šiuo laikotarpiu augalai netruks pereiti į žydėjimo tarpsnį, kuriame labai svarbu apsaugoti augalus nuo žalingų varpų ligų ir plintančių kenkėjų.

Žieminiai kviečiai 'Euforia' („AgroITC“, Babtai, 2020 06 05)

Varpų ligos

Varpų fuzariozė išplinta ant varpų. *Fusarium spp.* javų varpos užsikrečia žydėjimo metu. Žydėjimo metu iškritęs lietus ir vyraujantys šilti orai grybo sporas perneša ant varpų. Jos nusileidžia ant atvirų žiedynų ir įauga į grūdą, varpažvynius ir kitas varpos dalis. Ligos plitimui palanki temperatūra nuo +16°C iki +30°C šilumos. Jei žydėjimo metu 48-72 valandas pasėliuose laikosi drėgmė, o oro temperatūra tuo metu yra apie +22°C... +27°C, galima prognozuoti varpų fuzariozės protrūkį. Tik primename, kad varpų fuzariozę geriausia stabdyti atskiru purškimu, o purškimas stipriais preparatais „plystant varpai“ neveikia arba šią ligą veikia minimaliai.

Varpų fuzariozė

Varpų septoriozė atsiranda kai ankstesniais augalų augimo ir vystymosi tarpsniais augalai nėra tinkamai apsaugomi nuo lapų ligų. Liga nuo apatinių lapų lipa į viršutinius ir taip pasiekia varpą. Pirmiausia pažeidžiamos varpažvynių viršūnėlės - ant jų pastebimos pilkšvai rudos, vėliau rudos mažos dėmelės, kurios didėja, jų centras pašviesėja ir jose susiformuoja maži taškeliai - piknidžiai. Septoriozė tiek ant lapų, tiek ir varpų plinta lietaus lašų ir vėjo pagalba. Palankiausia plitimui oro temperatūra - apie +20°C ir ilgai besilaikanti rasa lapų bei varpų paviršiuje. Varpų septoriozę gerai veikia dauguma triazolų, tad bet kuris fuzariozės grybus naikinantis preparatas dažniausiai veikia ir šios ligos sukėlėjus.

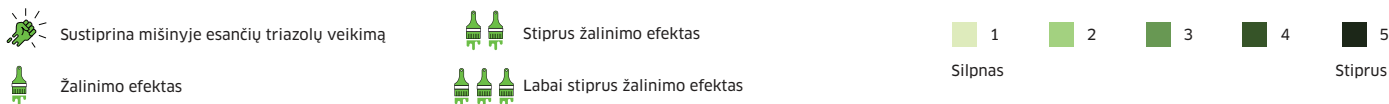

Varpų septoriozė

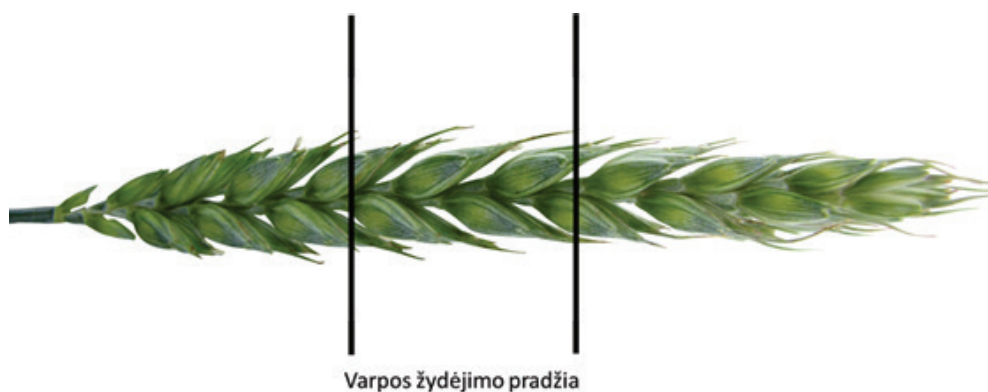
Šios ligos gali sukelti ne tik derliaus nuostolius, bet ir pažeisti grūdų kokybę. Sumažinti saiko masę, grūdų stikliškumą, pakeisti amino rūgščių sudėtį. *Fusarium spp.* pažeistuose grūduose kaupiasi mikotoksinai, kurie labai nuodingi žmonėms bei gyvuliams ir sukelia įvairius negalavimus. Superkamuose grūduose mikotoksinų kiekis neturi viršyti reglamentuose numatytų normų. Siekiant apsaugoti savo būsimą derlių nuo šios ligos, rekomenduojame pasinaudoti fungicidų efektyvumo lentele ir priimti tinkamiausią sprendimą Jūsų ūkiui (lentelėje pažymėti varpiniam purškimui skirti produktai).

Tinkamiausią sprendimą Jūsų ūkiui padės išsirinkti fungicidų efektyvumo lentelė:

Produktas	Išskirtinis efektas	Norma	Stiebalūžė	Miltligė, apsauginis	Rūdys	Kviečių dryžligė	Lapų septoriozė		Varpų septoriozė	Varpų fuzariozė
							Apsauginis	Gydomas		
Talius™		0,10								
Flexity®		0,25								
Duett® Ultra		0,35								
Bolid 250 SE		0,50								
Tango Flex® SC		0,75								
Balaya®		0,50								
Priaxor®		0,75								
Priaxor Power Pack		0,40+0,40								
Priaxor Power Pack		0,50+0,50								
Revystar XL Pack		0,40+0,40								
Revystar XL Pack		0,50+0,50								
Revytrex®		1,0								
Orius® 250 EW		1,0								
Juventus® 90		1,0								
Jade		1,0								
Juventus Pack		0,50+0,50								

Geriausias purškimo laikas prieš varpų fuzariozė – pirmųjų dulkinų pasirodymas kviečių vidurinėje varpos dalyje:

Primename, kad purškimai nuo fuzariozės yra būtini, jei javų žydėjimo metu vyrauja drėgni orai. Jeigu atlikti silpni purškimai vėliavinio lapo apsaugai, tuomet galima investuoti į šį purškimą, net esant sausesniems orams.

Invaziniai kenkėjai – vėžliablakės

Šiltėjantis klimatas skatina kenkėjų migraciją iš pietinių pasaulio regionų link šiaurinių. Atvykę nauji kenkėjai geba puikiai adaptuotis prie naujos aplinkos. Mums invaziniai, o kitiems jau puikiai pažįstami žaladariai, verčia su jais susipažinti ne tik augintojus, bet ir grūdų supirkėjus.

Per praėjusius dvejus metus grūdų supirkėjai pastebėjo labai didelę žalą, padarytą kviečių grūdams. Juos pažeidžia **vėžliablakės** (*Eurygaster spp.*).

„Lietuva yra globalios grūdų prekybos rinkos dalyvė, tris ketvirtadalius savo užaugintų kviečių derliaus eksportuojanti šalis. Tad mums svarbu, kad mūsų eksportuojami grūdai atitiktų grūdus importuojančių šalių reikalavimus. Vienas iš tokių reikalavimų - grūdai turi būti nepažeisti įvairių rūšių blakių, o ypač vėžliablakės. Kintant klimato sąlygoms, tampa vis aktualiau kontroliuoti šių kenkėjų, kurie anksčiau nebuvo tokie žalingi, plitimą. Vėžliablakės pažeisti grūdai praranda kepimo savybes, o esant didesniems pažeidimams, tampa netinkami maistui. Kai kurios šalys, esant net nedideliame šio kenkėjo pažeidime, tokių grūdų neperka. Labai svarbu sukontroliuoti šių kenkėjų plitimą. Priešingu atveju, turėsime didelių problemų su lietuviškų grūdų kokybe, konkurencingumu, likvidumu“ - teigia UAB „Agrokonzerno grūdai“ grūdų supirkimo vadovas Tomas Urbonas.

Javinę vėžliablakę galėtume įvardinti kaip didžiausią žalą darantį ir labiausiai atsakingos kontrolės reikalaujantį kenkėją. Šilto klimato šalyse, kur vėžliablakėms, ir ypač javinei vėžliablakei plisti vyrauja palankios sąlygos, pasitaiko atveju, kad visiškai sunaikinamas derlius. Ypač kenkėjas daug žalos padaro kviečiuose, nors pažeidžia ir miežius.

Javinė vėžliablakė suaktyvėja temperatūrai pakilus iki +12°C... +13°C šilumos. Ji padeda kiaušinėlius, iš kurių išsiritą nimfos. Jų vystymosi ciklas apima 5 stadijas, 4 iš jų nimfa maitinasi ir pažeidžia grūdus. Maitinimosi metu nimfa išskiria specifines medžiagas, dėl kurių suyra glitimas. Tokie grūdai nebetinka duonai kepti.

Vėžliablakės suaugėlis

Tik ką padėti vėžliablakių kiaušinėliai žieminių kviečių pasėlyje (Babtai, 2020 06 02)

Vėžliablakės kiaušinėliai prieš išsiritant nimfai žieminių kviečių pasėlyje (Babtai, 2019 06 10)

Šalyse, kuriose šis kenkėjas yra paplitęs, vyrauja rekomendacijos: kai randamos bent 1-2 vėžliablakės/m² bambklėjimo metu arba 2-3 nimfos/m² grūdų užsipildymo laikotarpiu, rekomenduojama panaudoti insekticidus. Efektyviausia kontrolė - nuo antros stadijos nimfų, kurios maitinasi varpose. Naujai išsiritusios vėžliablakės perskrenda į savo žiemojimo vietas, o kai kurios jų derliaus nuėmimo metu patenka į grūdus ir keliauja į sandėlius. O iš ten - ir į kitas šalis, kur gali būti visiškai nepageidaujamos.

„Turėdami šių kenkėjų nepažeistą derlių, galėtume ne tik išsaugoti grūdų kokybę, bet ir lengviau konkuruoti rinkose su tokiais didžiosiomis kviečių eksportuojomomis kaip Prancūzija, Ukraina ar Rusija. Panašu, kad ir šiais metais mūsų šalies eksporto kryptys pagal kokybinius grūdų parametrus sutaps su šių šalių parametrais. Sukontroliuokime šio kenkėjo plitimą, nes gerai atlikti namų darbai yra konkurencingi lietuviški grūdai!“ - teigia UAB „Agrokonzerno grūdai“ grūdų supirkimo vadovas Tomas Urbonas.

Grūdų supirkimo vadovas Tomas Urbonas

Siekiant sumažinti kenkėjų plitimą ir apsaugoti grūdų kokybę javuose rekomenduojame naudoti **Nexide® CS 0,05 l/ha** arba **Delmetros 100 SC 0,05 l/ha**. Purškimai turi būti atliekami vėliavinio lapo (BBCH 39)–pieninės brandos (BBCH 79) tarpsniuose. Šis kenkėjas Lietuvos augintojams yra naujas ir prie jo kontrolės nesame įpratę, tad nuo šių metų nepriklausomai nuo amarų plitimo, kontaktinius insekticidus turėtumėme naudoti ir javų žydėjimo tarpsnio purškimuose kartu su fungicidais ir paviršiaus aktyviomis medžiagomis - organosilikonais, tokiais kaip **Silwet® Gold** ar **Drop Gold**.

Tręšimas

Neatlikusiems tręšimo per lapus žieminių kviečių pasėlyje, raginame suskubti. Laiku iškritę krituliai sudarė palankias sąlygas žieminių kviečių vystymuisi. Rytiniuose ir vidurio Lietuvos regionuose žieminių kviečių pasėliai atrodo labai stiprūs, todėl labai svarbu juos tokius išlaikyti ir siekti maksimaliai pagerinti kokybę. Atliekant kokybinį tręšimą, rekomenduojame išberti 100–150 kg/ha amonio salietros. Atliekant maitinamuosius purškimus per lapus, rekomenduojame naudoti žieminiams kviečiams skirtą **Agroplus technologiją**:

Agroplus Aktiv 80 Pro 0,2 kg + Agroplus Manganas 0,5 l/ha + Agroplus Super KS 1,0 l/ha

Šiuo laikotarpiu žieminiai kviečiai augina varpas, formuoja žiedus, pildo maisto medžiagomis grūdus. Labai svarbu, kad augalai pasisavintų maisto medžiagas ne tik per lapus, bet ir per šaknis bei sumažintų augalams sukiamą abiotinių sąlygų stresą. Manganas ir siera pagerins bei paskatins baltymų sintezę vėliavinio lapo tarpsnio metu. Kalis skatins maisto medžiagų kaupimąsi grūduose, todėl šiuo metu labai svarbu formuoti būsimą derlių.

ŽIEMINIAI KVIEČIAI

			ARTIMIAUSIAS PURŠKIMAS
TRA (Trašos)	Agroplus Aktiv 80 Pro 0,2 kg Agroplus Javams 0,6 l Agroplus Super KS 2,0 l	Agroplus Aktiv 80 Pro 0,2 kg Agroplus Manganas 0,5 l Agroplus Super KS 2,0 l	
FUN (Fungicidai)	Stipriausi sprendimai Revystar XL Pack arba 0,04-0,05 vnt. Priaxor Power Pack 0,08-0,10 vnt.	Revytrex arba 0,75-1,0 l Revystar XL Pack 0,04-0,05 vnt.	Juventus Pack arba 0,05 vnt. Orius 250 EW 1,0 l (Jeigu javų žydėjimo metu numatomi krituliai)
REG (Augimo reguliatoriai)	Cuadro NT arba 0,3-0,4 l Medax Top + Turbo 0,14 vnt.		
HER (Herbicidai)	Quelex / Calibre 50 SX 0,08 vnt. (Dviskiltėms piktžolėms)		
INS (Insekticidai)		Delmetros 100 SC 0,05 l	Nexide CS 0,05 l
PAM (Paviršiaus aktyviosios medžiagos)	Agroswap 0,2 l		Silwet Gold 0,07 l
			
	32	39	61
	Amonio salietra (NP 33-3) 150 kg	Amonio salietra (NP 33-3) 100 kg	
BIRIOS TRAŠOS			

Pupiniai augalai – žirniai ir pupos

Kiekviename regione stebime skirtingą pupinių augalų išsivystymą. Tam įtakos turėjo nevienoda dirvos drėgmė, sėjos laikas ir kiti veiksniai. Pietinėje Lietuvos dalyje stebimas BBCH 35–51 išsivystymo tarpsnis, kuriame augalai yra suformavę lapeliais apgaubtus žiedpumpurius. Numatomi krituliai paskatins intensyvų augalų augimą. Tokiu atveju, labai svarbu stebėti situaciją laukuose ir pasirūpinti tinkama pasėlių priežiūra.

Tręšimas

Augalams formuojant žiedyną ir besiruošiant pačiam žydėjimo tarpsniui, svarbu juos tinkamai pamaitinti per lapus. Rekomenduojame naudoti **Agroplus technologiją**, kurios dėka augalai bus visapusiškai pamaitinti. Kalis, siera, boras, manganas, molibdenas, kalcis, cinkas dalyvauja svarbiausiuose augalų biocheminiuose procesuose. Technologijoje esantys elementai paskatins gumbelinių bakterijų veiklą, kuri yra labai svarbi iki augalams pradendant žydėti.

Agroplus Aktiv 80 Pro 0,2 kg/ha + Agrotop Boras 150 1,0 l/ha + Agroplus UniPro 0,5 l/ha + Agroplus Super KS 1,0 l/ha

Naudojant skystas trąšas skirtas tręšimui per lapus, kurių sudėtyje yra mikroelementas boras (**Agroplus Extra Mo-B, Agroplus Unipro, Agrotop Boras**), naudojamas **pH Antibor 0,25-0,6 l/200 l vandens priklausomai nuo poreikio**.

Svarbu !

Norime atkreipti dėmesį į tirpalų paruošimą, kuomet naudojami insekticidai, fungicidai ar herbicidai mišiniuose kartu su trąšomis ar maišomi tarpusavyje. Didelį dėmesį reikia skirti tirpalo pH koncentracijos kiekiui. Kadangi dauguma mūsų vandenį naudoja iš tvenkinių ar gręžinių, kurių pH 7-9, o tirpalų optimalus pH augalams yra 5-6,5, todėl raginame darant mišinius pagalvoti ir apie produktų **pH Verum ir pH Antibor** panaudojimą.

Augintojai, pradėję naudoti rūgštingumą reguliuojančius preparatus, pastebėjo geresnį herbicidų veikimą savo laukuose. Ne išimtis yra ir insekticidų ar mitybos elementų veikimas.

Ligų kontrolėje – išplėstos registracijos produktas

Pagrindinės ir dažniausiai sutinkamos pupinių augalų ligos yra: rudoji pupų dėmėtligė (dar vadinama šokoladinė dėmėtligė), žirnių ir pupų askochitozė, rūdys, puviniai ir žirnių milltligė. Visoms šioms ligoms palankiausios plitimo sąlygos yra trumpi lietūs/drėgnas oras ir vėjas. Tiek žirnių, tiek pupinių augalų apsaugą nuo grybinių ligų reikia pradėti formuoti žydėjimo pradžioje, augalams pasiekus BBCH 61. Tuomet apsaugosime augalus ilgesnį laiko tarpą. Nuo šių metų mūsų komanda ūkininkams siūlo gerai žinomą produktą - **Pictor Active ir pupinių augalų apsaugai**. Jis yra labai efektyvus nuo visų pagrindinių žirnių ir pupų ligų, taip pat suteikia ir ilgalaikį žalinimo efektą, kuris ne tik pagerina augalų mitybą bei atsparumą abiotiniams stresams, bet ir sugulti linkusius pasėlius ilgiau išlaiko stačius.

Daugiau informacijos Jums gali suteikti mūsų komandos agronomai-konsultantai

PUPOS

			ARTIMIAUSIAS PURŠKIMAS				
TRA (Trašos)		Agroplus Extra Mo-B Agroplus UniPro Agroplus Siera	1,0 l 0,5 l 0,5 l	Agroplus Aktiv 80 Pro Agrotop Boras Agroplus UniPro Agroplus Super KS	0,2 kg 1,0 l 0,5 l 1,0 l		
FUN (Fungicidai)					Pictor Active	0,5 l	Pictor Active 0,5 l
HER (Herbicidai)	Stomp CS 2,0 l	Basagran 480	1,0 l				
INS (Insekticidai)		Fastac 50 EC	0,25 l	Cyperkill 500 EC	0,05 l	Nexide CS 0,05 l	Proteus 0,75 l
PAM (Paviršiaus aktyviosios medžiagos)							
							
	00	15	35	51	61	65	79-89

NPK(S) 12-20-18(5)
450 kg

Amonio salietra
gran. (N-34,4) 100 kg

ŽIRNIAI

			ARTIMIAUSIAS PURŠKIMAS 			
TRA (Trašos)		Agroplus Aktiv 80 Pro 0,2 kg Agroplus Extra Mo-B 1,0 l Agroplus UniPro 1,0 l Agroplus Siera 0,5 l	Agroplus Universal 1,0 l Agroplus Siera 0,5 l Agrotop Boras 1,0 l			
FUN (Fungicidai)			Dithane NT 1,5 kg	Pictor Active 0,5 l		
INS (Insekticidai)		Fastac 50 EC 0,2 l	Nexide CS 0,05 l	Proteus 0,75 l		
HER (Herbicidai)	Stomp CS 2,0 l	Basagran 480 arba 1,0 l Butoxone 2,0 l Basagran 480 1,0 l				
PAM (Paviršiaus aktyviosios medžiagos)						
						
	0	15	30	51	65	79-89

NPK(S) 9-14-27(7)
400 kg

Amonio salietra (N-34,4)
100 kg

BIRIOS TRAŠOS

